

LA NIT DE LA COMUNICACIÓ

Joaquim Maria Puyal. PERIODISTA. PREMI D'HONOR DE LA NIT DE LA COMUNICACIÓ 2007

«Em sento socialment decebut i amoïnât»

Amb una llarga trajectòria periodística, «la veu del Barça» repassa en aquesta entrevista la situació actual dels mitjans de comunicació a Catalunya i es mostra crític amb els interessos econòmics i polítics que hi ha al darrere

XEVI XIRGO

● Jo sóc dels que miren el Barça mentre l'escolto a vostè a la ràdio, però si li he de ser sincer els meus millors records són per a *La vida en un xip* o *Un tomb per la vida*. Per què prefereix que se'l recordi?

—«Vostè creu que val la pena que la gent ens recordi? La nostra feina, generalment, és instrumental, caduca, no perdura en el temps.»

—Però vostè és un personatge.

—«Quan surts a la tele la gent té una imatge estereotipada de tu. Sovint, amb quatre trets característics, primis i circumstancials, n'hi ha prou per perfilar un personatge públic. Tu, en canvi, potser ets un individu prou diferent. A mi fa temps que m'agrada parlar amb certa distància del personatge Puyal, perquè una cosa és el Quim i l'altra, el Puyal. A més, avui els mitjans ja han superat aquella fase en què calia ser algú per sortir a la tele. Ara és a la inversa: és la tele la que s'encarrega de voler fer-te creure que qui hi surt acaba sent algú.»

—Relega Puyal al paper de simple transmissor? Per mi té molts altres valors.

—«En tot cas, els que pugui tenir s'han d'emmarcar en l'exercici del nostre ofici, de l'ofici en majúscules. I no en la magnificació de l'anècdota pròpia de tot el circ mediàtic que sovint hi ha al darrere. És clar que de vegades no pots fer-hi més. L'altre dia parlava amb Labordeta i li deia: 'Un home com tu, amb una actitud i una coherència ideològica reconeguda, probablement serà recordat com aquell que va engegar a la merda algú al Congrés.' Luis Moya, havent guanyat un munt de ral·lis serà el de la frase aquella *'Trata de arrancarlo, por Dios.'*»

—Però, vol dir que a vegades frases afortunades com ara «Urruti, t'estimo» no són alguna cosa més que un accident laboral?

—«No té gaire importàn-

Joaquim Maria Puyal, fotografiat a la zona de Torre Gironella, a Girona. / J. SOLER

cia una frase; sí, segurament afortunada, dita en un moment determinat. Canviaria deu frases afortunades per una idea intel·ligent.»

—Vostè transmet passió.

—«És cert. Però és que jo en sóc molt, d'apassionat. Apassionat i cerebral alhora. Aquesta és la meva síntesi particular. Crec molt en les coses que faig, de la mateixa manera que procuro no fer el que no em crec. Em costa combregar amb rodes de molí. Cada cop trio més el meu destí, si es pot dir així. Això és una arrogància que, en sóc conscient, avui dia és un luxe. Jo he estat molt afortunat, en la vida. Em sento compensat. I quan dono una determinada visió crítica de les coses, de la feina, del país, algú pot dir: 'I aquest, de què es queixa?'

—«Jo crec que sí que els

I és cert, té raó, no em queixo de res des del punt de vista personal. Una altra cosa és que socialment em senti molt decebut i amoïnât per moltes coses. I, a vegades, des de la consciència d'espècie, pessimista.»

—Mira la televisió?

—«Molt poc, just per poder dir que sé per on va i cap on va.»

—I cap on va?

—«Cap al negoci fàcil dels industrials, de manera immoderada. Cada cop n'abusen més. I no hi ha prou elements compensadors d'aquesta dinàmica de mercat.»

—Programes com ara *La vida en un xip* i *Un tomb per la vida* potser ara no els compraria cap cadena perquè es busca l'audiència de manera ràpida.

—«Jo crec que sí que els

EL MANIFEST D'EN PUYAL

L'ofici de periodista és un ofici amenaçat. Pels interessos de la propietat, que, si redueix la producció de missatges a un simple fons de negoci, ens aboca a una comercialitat desproporcionada. També pels interessos dels poderosos (que tenen periodistes que, de vegades, deixem que ens facin la feina dels periodistes) quan ens furten la condició de seleccionadors i d'avaladors dels continguts. El màxim damnificat d'aquesta tenalla d'interessos és el receptor.

La pèrdua de pes de la figura professional del periodista curiós, compromès, amb mirada pròpia, lliure (més o menys), exigent, rigorós i incòmode que vetlla—abans que per cap altre—pels interessos del receptor, pot ser irreparable si el conjunt de la professió no hi fa front (exigint-nos responsabilitats i protegint-nos). Si ens deixem trepitjar el terreny i permetem la progressiva debilitació del nostre segment professional (imprescindible en un sistema de comunicacions fiables) haurem de renunciar, també, a l'aspiració de consolidar plantejaments democràtics (més o menys) per al conjunt de les nostres societats.

manera aleatòria. I això ha perjudicat el model que, de fet, tampoc no s'havia establert d'una manera gens precisa.»

—Posi-me'n exemples.

—«Deixant de banda les qüestions empresarials, per exemple, no se'n pot fer responsable un presentador, del registre lingüístic que ha de parlar. Això és responsabilitat de la cadena. Com ho és el criteri de la programació o del tracte que s'ha de donar a la cançó o a la literatura en català. O, per anar a un altre terreny, quin sentit té que una televisió local faci una oferta generalista? No és per això que li van assignar la concessió! Per no parlar de la pornografia en obert, del menyspreu per la nostra llengua, del frau emmascarat... Hi hauria d'haver un observador que vetllés per tot això.»

—I tancar la COPE.

—«Aquest és un altre debat, el de la llibertat d'expressió enfront dels límits del comportament professional. Jo sóc més partidari de buscar una tercera via. Perquè, per una banda, fa por que les actituds vigilants acabin anant en contra d'aquesta llibertat d'expressió. I, per una altra, els que maten tot el que és gras no s'aturen davant de res i com que les quotes d'audiència funcionen, perquè la sang i fetge ven, programadors que potser serien més prudents es poden veure arrossegats cap a la mala praxi. Això passa quan el mercat no té contrapesos.»

—No hi ha, doncs, res a fer. El poder econòmic ens mana. Pessimista?

—«Miri, el món fa girs constantment, i instal·lar-nos en un pessimisme crònic no ens faria cap bé. Ha aparegut internet, o els diaris gratuïts, tot i que no em semblen la salvació de res ni de ningú... Vull dir que hi ha inèrcies que trontollen. I, tard o d'hora, circulen idees noves. Sembla clar que els mitjans convencionals són subsidiaris de les estratègies econòmiques, que la vinculació entre els grans grups mediàtics i polítics són cada

comprarien. Perquè els elements que conformen els programes televisius no han de ser forçosament l'estúpida, les poca-sol·tades, la vida íntima d'algú... Hi ha altres materials. El que passa és que amb aquestes altres materials no és tan fàcil aconseguir determinats objectius de negoci.»

—Digui'm quina cadena no ha entrat en aquest joc. Totes!

—«Perquè falten elements compensadors. Dels col·legis professionals, de la regulació de l'exercici industrial, de les lleis. Ara s'està a punt d'aprovar la nova llei de la CCRTV. Ja veurem com ens anirà. Jo crec que s'hauria d'haver organitzat, de manera lúcida, tot el sistema audiovisual de comunicacions en el nostre territori, integrant-hi la

pública, la privada, la local, la nacional... I mirar que això fos un conjunt harmònic i complementari. Per sobre de tot, s'hauria de garantir que es cobriessin les necessitats comunicatives dels ciutadans. En lloc de fer això, passen per davant els interessos particulars, econòmics i polítics. Cal garantir que els mitjans tinguin com a referències bàsiques el receptor, l'esperit de servei, la veritat i l'honrada subjectivitat, una raonable independència... I d'això, se'n parla poc. Els que defensem això no tenim poder, i els que tenen poder...»

—TV3 se'n salva una mica?

—«TV3, és cert, ha marcat una diferència i encara la manté, en part. Però les emissores públiques catalanes han crescut d'una